

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІІ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІІ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukraïnos no Brazil.
 Publica-se em Prudentópolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платить ся з гори.

PRACIA

Prudentópolis — Parana

Ми Українці до спону
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Ратуймо нашу народну честь!

В цілій Європі ми, Українці, лишилися самотнім народом, що не є паном на своїй землі. Ми, Українці, стара культурна нація, 40-мільоновий народ, що має найкращу і найбагатшу в Європі країну, великан, який колись сіяв пострах на цілому сході Європи. Ми народ, що перший завдав смертельний удар російському царизмові і перший розбив тюрму народів; народ, що після розвалу Австрії далеко скорше ніж Польки організував свою державу в Галичині і здивував усіх сусідів ладом і карністю, силою і посвятою — ми сьогодні одивокі раби в Європі, посміховине світа, невольники російських розбишаків і ляхських підпанків! Наші церкви поругані, наші школи самінені на стайні для коней польських харцівів, наші брати вимірають по польських тюрмах, а ті що кров за нашу честь проливали, ходять жебраками і гинуть з голоду по чужих краях, від Відня і Праги починаючи, а на Туреччині і Африці кінчаючи. Ми не маємо відваги очей в гору піднести, нам сором, лише витиснути

ської нації, нація, що з усіх славянських має найстаршу культуру, — ми раби, знесилені, окайданені, покалічені, поругані; ми у плузі французького наймита, польського підпанка, якому клятий Петлюра Варшаву від російського дикаря виратував і для котрого він на свого галицького брата петлю й нагай зготовив!

Та не пора нам про причини нашого поганьблення і нашого поневолення говорити. Це надто болюча історія, надто пекуча рана щоб її наново ятрити. Чи мало ми сами провинилися, та ще більшим злочином наші сусіди і західня Европа свою совість обтяжила. І прийде час, коли ми всім злочинцям наші рахунки пропозимо і за нашу кривду відплати зажадаємо. Та честі, яку ми на кривавих полях собі і нашим внукам заробили, ніякий ворог нам не відбере! Бо ні один народ не поклав на жертвівнику рідної справи такої великої жертви, як наш бездолий чорнороб знад Сяну, Буга, Дністра, Стрия і Збруча. Ми ставили себе на жертвівнику визвольної боротьби

же кинути каменем на нашого брата, на чорнороба з галицького загону і на його провідників, котрих він владою наділив і їх владі добровільно кориться.

І зворушилася совість держав, котрі польського найзника на нашого героя і мученика узброїли і допомогли йому наш край загартати і наш народ поведолити і катувати. І Союз Народів котрий поставив себе по стороні всіх народів, визвав сі держави, що становлять Найвищу Раду, щоб вони нас з ворогом розсудили і нам наше право повернули. Ось ось візвуть наш Уряд на цей суд побідних держав Європи і цей суд покладе край польському над нашим народом насильству і нам нашу хату назад поверне.

Східна Галичина ніколи до Польщі належати не буде!

Бо навіть колиб і вдалося Полькам цей Найвищий трибунал відкупити і одурити, то й тоді наші брати зброї не зложать, заржавілі мечі добудуть і на смерть і життя боротися стануть!

І в такій важкій хвилині Уряд до

навіть дрібної грошевої жертви сим братам поскупили.

Не приймайте-ж на Вашу голову цей ганьби, не зраджуйте рідної країни, не давайте Ваших братів в єгипетське ярмо сиродати — складайте негайно гроші на позичку Національної Оборони!

П. Карманський.

Віднова України.

Написав Іван Королевич.

Не підлягає ніякому сумніву, що совітська влада в Росії і на Україні стоїть безпосередно перед упадком. Найкращим доказом сього є події останніх місяців, а то цілковите відступлення совітських потентатів від їх утопійного віроісповідання, яке вони ще недавно з неймовірним фанатизмом проповідували, а далі їх судорожні змагання навязати за всяку ціну зносини з європейським капіталістичним світом і з російськими емігрантськими протибольшевицькими колами. — Не так то давно переїхав

ви поругані, наші польські наї на стайні для коней польських харців, наші брати вимірають по польських тюрмах, а ті що кров за нашу честь проливали, ходять жебраками і гинуть з голоду по чужих краях, від Відня і Праги починаючи, а на Туреччині і Африці кінчаючи. Ми не маємо відваги очей в гору піднести, нам сором, лице випаює, бо ми втратили усе, дали собі загарбати: рідний загін, рідну хату, рідне право і прадідичну честь: ми одинокі вже раби в Європі, ми Негри цілої людскости. Маленькі півдикі народці, гірські альбанські, неписьменні пастухи — тай ті добились своєї волі. Кілька мільонів Ірландців, котрі до недавня не знали навіть своєї рідної мови, а мовою англійською як своєю рідною говорили перемогли величезну, наймогутнішу на світі британську державу і повної самостійности добились. А ми найбільша побіч російсько славян-

не відобері! Бо ти од род не поклав на жертвівнику рідної справи такої великої жертви, як наш бездольний чорнороб знад Сяну, Буга, Дністра, Стрия і Збруча. Ми ставили себе на жертвівнику визвольної боротьби, та ще останки цієї жертви палають; ще наш брат за рідну справу в тюрмі гине, по розжаренім залізу босими ногами ходить, на голий землі на морозі о голоді цілими місяцями карається, диким звірем по лісових ямах мучиться, свою спину під дротянні нагаї наставляє, кітти кліщами виривати собі дає, — а імя раба не приймає, свого права боронить, проти лядського насильства протестує, кайдани свої торошить, ні під ярмо не піддає, заржавілу зброю до оборони готує. І тільки злочинець, або той що душу нашим ворогам запродав, мо-

Бо навіть колиб і вдалося Полякам цей Найвищий трибунал підкупити і одурити, то й тоді наші брати зброї не зложать, заржавілі мечі добудуть і на смерть і життя боротися стануть!

І в такій важній хвилі Уряд до Вас, бразилійські Українці, звертається і Вашої допомоги просить. Не жертви крови, не надмірної посвяти рідний край від Вас домагається. Від Вас вимагають тільки незначної грошевої допомоги, такої допомоги, яку рідній країні Українці Північної Америки дали. Від Вас домагаються, щоб Ви, сини України, сини конаючої Галичини, своєї чести не поганьбили докором, що в часі, коли Ваші брати на хресті за рідну волю себе розпинали, Ви

неймовірно змагали, а далі їх судорожні змагання навязати за всяку ціну зносини з європейським капіталістичним світом і з російськими емігрантськими протибольшевицькими колами. — Не так то давно переїхав антибольшевицький російський генерал Слащов шеф штабу генерала Врангеля переїхав зовсім спокійно з цілим своїм штабом з Царгороду до Новоросійська, де його большевики прийняли з парадом якої не бувби повстидався і сам цар Микола. Він одержав в нагороду за свій поворот до большевицької батьківщини 5 мільярдів совітських рублів і іменованне на команданта бесарабського фронту, де большевики наміряють з весною розпочати похід на Румунію. В Берліні закладає бувший член державної Думи І. А. Лохвицький т. зв. „крестьянський союз народів бувшої Росії“, одержавши на цю

А. Ращенко

21)

Під Корсунем

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

(Дальше).

— Гей, Потоцький, Потоцький! — сміялися вони. — У тебе розум зяноцький! Чи не лише б було тобі в хаті свідти та мед-вино пити, а ніж заводитись з нами-козаками воювати!

Приголомшений подіями Потсцький сидів у ридвані тихо, а проте, як тільки побачив Хмельницького, зараз розпалився й почав на нього гримати, мов на свого хлона.

Щасливий перемогою козацький гетьман подарував своєму ворогові ту образу й, одігнавши козаків, звелів повернути гетьманський ридван назад і везти коронного гетьмана до Чигирину, не висажуючи навіть з ридвану.

До пізньої ночі підраховував того дня гетьман України, Богдан Хмельницький, свою здобич: було здобуто двадцять гармат, дев'ять тисяч бранців, скільки тисяч коней і біля тисячі возів з добром польських панів. Заклопотаний військовими справами й щасливий своєю перемогою він тільки ввечері згадав про тих,

хто так рішуче сприйв тій перемозі: про козаків Цимбалюка й Галагана, і звелів як найшпильніше розшукати про них Поляків і розшукувати поміж трупами й пораненими, що ряено засіяли своїм різноколіровим убранням увесь ліс по-над Крутим Байраком.

XIV.

Лишившись з примусу в Млітві, Прісія й на хвилинку не мала сили заспокоїтись. Вона не нарікала на чоловіка й батька за те, що покинули її, бо знала, що вони пішли здобувати волю рідній країні; вона розуміла, що й батько й чоловік її повинні були йти до війська Хмельницького, бо до нього йшли всі — і не тільки козаки, а навіть міщане й посполиті люде, але вона чула, як чоловік і батько, ідучи до Млітви, змовлялися помститись на поляках і за матір, і за неї, Прісію, й за всю Україну, й тепер, хвилюючись, не мала сили сидіти спокійно під тої час, коли ті, для кого тільки й годиться їй тепер жити, пішли, щоб пролити за рідний край свою кров.

Переночувавши в тітці, Прісія пішла ранком на гору за село і, побачивши звідтіля, що повз Млітв прямує на Корсунь багато козацького війська, намислила йти слідом за ним. З такою думкою вона повернулася до тітки й почала з нею прощатися.

— Куди, доню? — здивувалася та. —

Адже твій батько лишив тебе, щоб жити в мене, поки вони з твоїм чоловіком повернуться!

Прісія припала тітці до плеча й заплакала.

— Не можу, тіточко, я сидіти тут, коли чоловік мій і батько намислили вчинити щось дуже для себе небезпечно. Нема чого мені у вас робити — піду я за військом слідом.

— Куди ж, серце, ти підеш, коли вони може поженуть Ляхів аж на Волни?

— Ні, я знаю, що Ляхи стоять тепер за Корсунем. Певно там і буде бій сьогодні або завтра.

Бровариха була чесна й правдива вдова. Вона пригадала, як колись її чоловік пішов у поход та й не вернувся, і як вона мучилася, що не відала, де лежить його тіло. Поплакавши разом з Прісією, вона поблагословила її на дорогу й дала торбу з харчами.

Почуввши ту торбу за плечі та низько вклонившись тітці, Прісія пішла на гору і вийшла на Корсунський шлях. Там шло військо полк за полком, витягнувшись довгою смугою по стіну. Повз Прісію проїхали на добрих конях лицарі-запорожці в кармазинових жупанах; за ними провезли гармати, прироблені до колес возів а за гарматами пішли повстанці: лівоберезні, адебільшого в синих шапках, правоберезні в черних та рудих. Зброю

у повстанців була різноманітна: в кого мушкет, у кого спис а в кого престо коса, тільки привязана до кіся не так, як звичайно в'яжуть на косовицю, а так, що нею можна колоти ворога, мов списом.

Далі знову наблизилася комонне, гарно вbrate в сині чумарки військо, й Прісія ще з далеку пізнала, що то були реєстрові козаки. Вони вийшли в поход з Черкас піші, але тепер були всі комонні, бо чимало захопили польських коней під Жовтими Водами та й після того назбирали по селах.

Придивляючись до реєстрових, Прісія пізнала між ними свого брата Василя.

— Василечку!... Василю! — нагукала Прісія й помахала братові рукою.

Почувши сестрин голос, козак виїхав з строю на бік і наслизився до Прісії, але, не пізнавши спинився й здивовано почав до неї придивлятись.

— Та я ж Прісія — сестра твоя! — з огчаєм скрикнула молодиця, зрозумівши, чому не пізнає її брат; саме минав шостий день з того, як вона понівечила собі обличчя, й хоч рани тепер уже не так горіли їй, як зразу, за те поверх їх чорніли струпи, й обличчя молодиці здавалося розмальованим вугіллям.

— Сестре, голубко! — скрикнув Василь і, зскачавши з коня, обняв сестру.

ціль від большевицького уряду величезні суми; голова т. зв. Вуко-спілки (всеукраїнська кооперативна спілка), п. Кудря вже від довшого часу старається дійти до згоди з українськими кооператорами, що втікли за кордон а навіть, як повідомляють українські газети, Посольство У.Н.Р. у Відні, з п. Сидоренком на чолі мало недавно заключити який таємний пакт з совітським правительством в Харкові. Підчас коли деякі держави з пересадного егоїзму, не дивлячись на дальші наслідки стараються всіма засобами піддержувати животіння совітів, вибрали другі на щасте зовсім іншу тактику. Вони бачать ясно небезпеку, яку принеслоби з собою дальше існування большевицького хаосу для господарства цілої Європи а навіть цілого світу, і тому продовжуючи своє негативне відношення до большевиків приготовляються систематично на се, щоби після упадку большевизму зпаціфікувати в певній мірі територію бувшої Росії і її економічно відбудувати.

Се є можливо лише з України. Український народ в противенстві до московського поставився від першої хвилі крайне ворожо до большевицької влади і тужить пристрасно за впорядкованими відносинами в цілі переведення відбудови незалежної української держави. Товарові маґазини всіх майже країв Європи і Америки є переповнені всяким добром, а число безробітних в тих краях щоденно зростає. Тимчасом на Україні потребують усього, що лише промислові краї заходу можуть доставити; почавши від цвяха аж до найбільш складних хліборобських машин, від панчохи аж до найрозкішніших одягів — потребують там всього що лише людські руки виробляють. Як незалежна держава потребує одначе Україна також армії, жандармерії і поліції і тут могибся знаменито придати величезні маґазини оружа, уніформів і всякого іншого військового майна, яке по переведенню демобілізації у західних державах

дена з допомогою великої промисловости західних держав. Як говорять — не лише в Англії, але також в Німеччині, Італії і в Сполучених Державах програма ця викликала надзвичайне заінтересованне і буде становити предмет нарад на господарській міжнародній конференції в Генуї.

Згадана акція „Вільного Козацтва“ викликала очевидно в анти-українських колах чимале занепокоєнне. Непримиримі російські чорносотенці бачать в цім найбільшу перешкоду у відбудові „єдиної неделімої“ Росії, Поляки заходяться від злости тому, що хаос на сході приносить їм найбільші користи а створення соборної української держави означалоби кінець мріям про Польщу від „моржа до моржа“. Все таки існує оправдана надія, що помимо всіх інтриг і підкупівань побідить здоровий розум і західні держави у своїм власнім інтересі приступлять вже незабаром спільно з національними українськими колами до відбудови України.

Страх Поляків щоб не стратити Сх. Галичини.

Краківський „Час“ перестерігає перед думкою, що для Польщі це байдужно, чи европ. держави визнають рижський договір, тому, що мовляв Поляки тримають сильно в руках Волинь, Сх. Галичину і др. Така думка хибна і східно-галицьке питання — по думці цієї часописи — треба полагодити, поки в особі франц. прем'єра Пуанкаре Польща має могутнього опікуна. Пізніше може бути запізно.

Не менше затрівожився польський загал з приводу оголошення Севрського договору, який виключає Сх. Галичину з обсягу Польщі і постановляє, що про належність цього краю вирішить голосованне жителів. І тому „Час“ пише, що Польща не має ніякої правної основи вважати Сх. Галичину своєю власністю, та що східно-галицьке питання є

гій статті п. т. „Ірляндія і Сх. Галичина“ східно-галицьке питання і говорить між иншим: Польща має свою Ірляндію — Сх. Галичину. У Сх. Галичині іде боротьба селян з польськими дідичами і ся боротьба скріпила значно національну свідомість Українців. Важко допустити щоб селянство під проводом своєї інтелігенції задоволилася тепер автономією. Англія пізнала свої хиби і признала Ірляндцям їхне право. Не треба нам забувати, що Сх. Галичина має далеко більше значінне ніж Ірляндія. Якоюсь нерозважною розвязкою східно-галицького питання не вдоволяться ні галицькі, Українці, ні їх брати в Канаді і в цілому світі. І „Роботник“ перестерігає польський уряд, звертаючи його увагу, що у Сх. Галичині Українці становлять більшість населення.

Виїмковий стан у Сх. Галичині.

На основі воєнного права засудив краєв. суд у Львові робітника Г. Рибак на 10 місяців, Я. Шульзінгера і Фріду Реттель на 9 місяців тяжкої в'язниці.

Не хотять Петлюри.

Закордонний центральний комітет Укр. соціально-демократичної робітної партії виступає проти групи „партії народних републиканців“, котрі творять уряд Петлюри і своєю діяльністю вбивають всяку думку населення про державно-творчу працю. Він відмовляє урядови Петлюри всякого права виступати іменем українського народу. Так само хліборобсько-державний союз“ заявляє в резолюції, що сучасний уряд Петлюри не має права виступати ні іменем українських народних мас ні українських кругів еміґрації. Те саме заявляє і „україн. републиканський демократичний союз“.

Арешти у Відні

цією приймали участь і польські студенти Віленського Університету.

Арешти провадяться і в провінції — в повітах лідському, свенцянському, молодечинському й ошмянському, де арештовується місцями майже вся білоруська інтелігенція. В Національнім Комітеті забрано переписки біля 6 пудів, в якій були різні документи й протести з місць проти виборів у Віленський Соїм.

Але найбільш активні політичні білоруські організації Полякам не вдалося захопити й вони продовжують свою роботу нишком.

Білоруський Національний Союз звернувся до всіх білоруських національних організацій і партій в Європі й Америці з відозвою збирати жертви на користь увязнених Поляками білоруські діячів. Разом з тою відозвою закликають Білорусів до організації громадських протестів проти польських насильств над білоруським населенням у Віленщині та Гродненщині.

У Вільні організовано комітет білоруських жінок допомоги арештованим білоруським діячам у Вільні. Місцева польська влада всіма способами перешкаджає діяльності згаданого комітету.

10-годинний день праці в Польщі.

Соїм прийняв 136 голосами проти 61 закон про 10-годинний час праці в торговельному занятті. Також прийнято внесок, що торговлі мають бути відчинені 10 годин безпереривно без перерви на обід.

Кабінетова криза в Італії.

Як доносить агенція Стефані, Орляндю не прийняв місії зложення нового кабінету, бо не вдалося йому погодити партію католиків з демократичною партією. В наслідок того політичне становище стало ще більше запутане.

Концесії Німцям на рад. Україні.

Український державний банк взнав можливим дати німецьким банкам концесії для будови елек-

рабляють. Як незалежна держава потребує одначе Україна також армії, жандармерії і поліції і тут моглибся знаменито придати величезні магазини оружа, уніформів і всякого іншого військового майна, яке по переведенню демобілізації у західних державах лежить без хісна як мертвий капітал. Коротко кажучи — Україна становить для всіх країв Європи а також для Америки, які всі перебувають тяжку економічну кризу, ідеальний ринок збуту а через те і одинокий ратунок теперішнього майже безнадійного положення.

З поміж ріжних політичних українських груп, одна лише організація „Українського Національного Вільного Козацтва“*) випрацювала досі основну програму економічної відбудови України, яка по упадку большевизму, малаби бути пере-

*) Орган Вільного Козацтва „Соборна Україна“ виходить у Відні.

щі і постановляє, що про принадлежність цього краю вирішить голо-сованне жителів. І тому „Час“ пише, що Польша не має ніякої правної основи вважати Сх. Галичину своєю власністю, та що східно-галицьке питання е міжнароднім. Польша повинна витягнути з цього потрібні консеквенції.

На всіх гніваються.

Таксамо велике занекоєнне і невдоволенне викликала в польських політичних кругах обставина, що франц. премієр Пуанкаре, на котрого Поляки покладали великі надії ні словечком не згадав у своїй програмоїї промові про — Польшу.

Чують що не йде.

Польська соціалістична газета „Роботнік“ (17) обговорює в дов-

ських народних мас ні українських кругів еміграції. Те саме заявляє і „україн. републиканський демократичний союз“.

Арешти у Вільні.

Згідно одержаним відомостям з Вільна арешти білоруських діячів у Вільні знаходяться в звязку з провокаційною діяльністю Є. Леднова, колишнього с.-р. групи Савінкова, який веде проти Білорусів роботу разом з польською „контррозвідкою“.

Арешти почалися в 3 години ночі з 19. на 20. січня. Кінна поліція охопила район Святотроїцького Монастиря, де міститься Білоруський Національний Комітет; район по Віленській Вулиці, де поміщається Центральний Союз Віленських Кооперативів і район, де міститься Литовські Національні Установи. В трусах разом з полі-

Концесії Німцям на рад. Україні.

Український державний банк визнає можливим дати німецьким банкам концесії для будови електричного заводу на Дніпрі, щоб використувати движучу силу Дніпра. Крім того буде ще дана концесія для будови пристані в запорожській області та на навязанне з цим вибагровання Дніпра.

Східні границі Польщі у Генуї.

„Kurjer Poranny“ (з 31. січня) підносить у передовій, що конференція у Генуї не заповідається добре для Польщі. Зокрема „К. Р.“ занепокоєний тим, що „Лойд Джордж має на думці порушити на конференції також справу східних границь Польщі, а саме границі рижського договору, Східної Галичини й віленську справу. Заповідає те дуже виразно „Daily Te-

— Хот і чув я від батька про твоє несчасся, всетаки такого не сподівався!

— Чи не знаєш, братіку, в якому війську Микита й батько!

— Ой голубонько! Мабуть, уже тобі не побачити ні батька нашого, ні чоловіка свого!... Вони пішли на таке діло, що вже певно, живі не повернуться!

— Але де-ж саме вони? Ти скажи мені...

— Не шукай їх, сестро, по війську: вони тепер обоє в польському таборі. От що. А чого вони туди пішли, про те не можу тобі повідати, бо то е таємна військова справа самого гетьмана,

З тим Василь поцілував сестру, скочив на коня й почав доганяти свою сотню.

Линившись біля шляху самітня Пріся почала обмірковувати, що їй тепер робити й чим стати чоловікові в пригоді. Ще годин з дві повз неї йшло військо й обоз, а вона все сиділа край дороги. Нарешті вона рішила, що піде за військом, бо мала надію, що як почнеться бойовище, то Микита знову повернеться до козацького війська.

Взявши свою торбу на плечі, Пріся пішла слідом за військом до Корсуня. На шляху її догнали скільканадцять татарів і почали до неї чеплятись, але як тільки вона повернулася до них обличчям, татарини з сміхом побігли од неї. Хоч молодиця й рада була тому, що татари

відчепилися від неї, проте їй тяжко було почувати, що така вже вона бридка на виду, що навіть поганці з огидою від неї одскочили.

Пропустивши й татарів уперед себе, Пріся пішла далі й скоро побачила з гори Рось, за Росєю руїни Корсуня, далі козацьке військо, а ще далі шанці польського війська. Подекуди понад шанцями по повітрю стелився дим од пострілів з мушкетів і від вибухів товстоголосих гармат.

Поки Пріся дійшла до Росі, сонце почало вже хилитись на захід, і козацьке військо відступало від польських шанців назад. Мололиці треба було деось перебути ніч, і вона пішла в Корсунь до свого садочку. Там було тихо і спокійно. Корсунь тепер не приваблював до себе ні козацького ні польського війська, бо в ньому неможливо було знайти ні харчів, ні захисту.

Втомлена довгою холодою, Пріся сіла під черешню біля могилки матері й полинула своїми думками в недавні щастливі часи.

Як недавно було те щастя, і що тепер від нього лишилося? Як ще недавно вона була красунею, а яка стала тепер? Мала захистну хату й повні скрині добра, тепер же має тільки торбу, мов старець: мала матір, батька й доброго чоловіка, тепер стала самотною і посиротілою. Все минуло й зникло, мов би ви-

хор його по полю розвіяв. І на чому воно спиниться те лихо?... Серце молоді жінки зацеміло... Чи живий ще Микита, чи може... Пріся не знала що пішов Микита ворожий стан, у саму пану звіря — й мучилася догадами, уявляючи собі чоловіка на катуванні.

На дворі почало сугеніти й молодиці стало моторошно: вона була цілком беззахистна серед руїн, хижого звіря й розпалених війною людей. Тут, наче навмисне, поміж кущами щось зашелестіло й Пріся здригнулася, наміряючись лікати... Проте її жах зразу перейшов на радість, бо зза куща до неї кинувся їх куллатий собака Боско. Бідна тварина вже два дні нічо не їла, але не відходила від руїн оселі свого хазяїна й тепер почувши Прісю здалеку, кинулася до неї лижучи їй руки й обличчя.

Тепер Прісі стало легше на серці й вона не почувала себе так одинокою. Милуючи собаку рукою, Пріся вломила й дала Боскови добрий окрасць паланиці і голодний нес поглядаючи на хазяїнку з подякою, почав хутко їсти хліб.

Тим часом ніч спустилася на землю й захопила молодицю од людського ока. Пріся перехристілася, покляла торбу під голову й отомлена заснула.

Прокинулася вона світом од співу соловейка, й той спів засмутив душу молодиці.

— Мені тепер не буде свого кубелечка, не почую я співу подружжя й не діждує своїх діточок, бо чоловік мій, як що й вернеться живий, то не любитиме мене бридку!

Через такі думки Пріся зустріла день сльозами. Проте згодом, поплакавши та помолвившись Богу, вона трохи заспокоїлася й пішла до Росі вмитись, хоч вмиваючись і не дивилась у воду, щоб не побачити свого каліцтва. Місце, де вона вмивалася, було те саме, що на ньому вона вперше побачила Микиту.

— Як любо було тут у ті часи — подумала Пріся. Як весело й гучно цокотіли й співали дівчата, а яка сумна тиша тепер!

У цей час на горі за Росєю почувлися рясні постріли з мушкетів. Пріся зрозуміла, що починається бій і пішла від Росі через леваду та руїни своєї оселі на вулицю, а далі, повернувши в той бік, звідкіля почувалися постріли, скоро вийшла на степ. Боско йшов поруч неї й це надавало жінці бадьорости.

Глянувши з гори у бік Стеблїва, Пріся побачила над Росєю обоз козацького війська, від котрого що разу бігали вершники на гору в ліс, а від лісу до обозу козаки носили на ношах ранених товаришів.

(Далі буде).

tegraph" з 27. січня". „К. Р.“ накликає тому польське правительствo до уважливости.

З замаху на Митропол. Шептицького.

Як подає „Вперед“, в Америці на митрополита Шептицького польським емігрантом було вчинено замах. Митрополит здоровий.

При слідстві злочинець заявив, що його післано з Варшави до Америки з метою замаху разом з 50 Поляками.

Комуністична організація в Японії.

Як повідомляє „Руссуніон“, в Токіо, після докладного обсліду, поліція відкрила існування таємного товариства під назвою: „Токійська комуністична партія“. Організація ця стояла на чолі недавнього соціалістичного руху, котрий широко мав бути розвинений. Між документами, які забрано під час домашнього тусу у Кенде-Ейзо, члена Байбунша, є маніфест, виданий токійською комуністичною партією. Партія пропонувала зроти цілу низку терористичних актів.

Укр. Жіночий Союз

Всеукраїнський Жіночий З'їзд у Львові, який мав відбутися 22. і 23. грудня м. р. львівська поліція заборонила так, що скликано на ті дні Надзвичайні Збори „Союзу Українок“ з тою самою програмою а саме:

22. грудня перед полуднем:

- 1) Святочне відкриття,
- 2) Вибір Президії,
- 3) Привіти,
- 4) Реферат Міляни Рудницької

— Лисяк: „Жінка в громадянському життю,

22. грудня пополудни:

- 5) Перегляд дотеперішньої діяльності укр. жіноцтва, реферат Дарії Старосольської,
- 6) Реферат Олени Шепаровичової: Організація роботи на будуче.

22. грудня вечером:

Святочна академія в честь Наталії Кобринської з рефератами про її громадянську і письменницьку діяльність і відкриттям

заступниці голови, Климентина Кульчицька, Савицька і Єзерська як секретарки.

Привіти виголосили присутні делегатки від різних жіночих організацій, зложено також привіт від трудової і с. демократичної партії і редакції „Впереду“, письмені привіти, між ними від тов. „Просвіти“, Сільського господаря, Учительської Взаємної помочі, і пр. пр. відчитала Олена Степанівна.

Реферат п. Міляни Рудницької — Лисяк: жінка в громадянському житті переривав кілька разів присутній на салі комісар поліції, в кінци відібрав її голос, а коли публіка на це обурилася — закрити Збори й завізав присутніх розійтись. Не позволено також вечір на святочну академію в честь Наталії Кобринської, так що відбулися на Бесіді лише товариські сходи, на яких привитано прибувшу саме з Камянця Подільського Русову Софію.

Слідуючого дня на довірочних Зборах ухвалено одноголосно резолюції, як також привіт жертвам ворожого терору і віддання почести погибшим героям, вкінци зазив до міжнароднього жіноцтва.

Найновіші вісти.

В Уграх цікавляться новими виборами до парламента. Габсбурги в Уграх еще не стратили надії засісти на трон. Се, що сталося з Карлом, то лиш з примусу антанти зроблено.

Парламент французський прийняв уставу, в котрій призначено 10 мільярдів франків на відбудову Франції півн.

В Ірландії еще досі панує неспокій. Ірландія жадає цілковитої незалежности. Се наука для нас Українців Сх. Галичини.

В Індіях панує революція. Жадні обіцянки з сторони Англії

ти віче в Марешаль Маллет, в цілі національної пожички.

ВІЧЕ В ОСЕЛІ ІВАЇ.

Дня 11. с. м. виїхав Вп. п. П. Карманський відпоручник Галицької Республіки в оселю Іваї. Дорога через ліси була тяжка. Се потвердить кожний, що то часто їздить по дорогах бразилійських. Додала она духа дивного, коли приближалось до оселі. Вже дві милі від оселі привитала молодь українська в імени оселі, що виїхали на конях з прапором бразилійским і українським, а було їх звич сотки. Вставившись гарно в ряд приближились до маленького місточка Bom Jardim. В місточку не стало живої душі, щоб не поглянула на похід, що спроваджував нашого Відпоручника. Ціла оселя Іваї вийшла на зустріч, а фугети по тутешньому звичаю, та прапори, що їх Українці повивіщували по своїх мешканнях звичали, що свято для Українців якесь надзвичайне. П. Відпоручник подякував за прийатте, та заповів що завтра т. є 12 відбудесь віче.

Дня 12. була неділя. Народу було много, бо при погоді кожний був цікавий, що чуваги в старому краєви.

По Сл. Божій весь народ удав ся на площу Т. Шевченка, где збулось віче. Віче отворив Впр. о. Е. Турковид Ч.С.В.В. котрого нарід покликав на председателя віча, а председатель покликав на секретаря віча п. Гр. Козаня. Вп. п. П. Карманський виголосив гарну двогодинну бесіду. Переповів становище Українців в часі війни європейської. Говорив про наш галицький Уряд про його потреби. Слова мов гарні струї плили з уст бесідника, а нарід слухав одушевленнем, та зі слезами в очах.

Другу бесіду виголосив п. С. Шпалір. Говорив про біду наших земляків в рідному краєви, та щоб їх вирвати з лаяцької неволі

наїздника і вповні обороняють його політичну лінію.

III. Зібрані апелюють з цілою рішучістю до держав антанти, котрі віддали Сх. Галичину під варварську окупацію Польщі, щоб вони негайно ярмо цієї окупації з населення зняли і віддали Сх. Галичину в посідання українського народу, котрий являється відвічним і неоспоримим її паном.

IV. Зібрані постаюють одностайно підтримати Уряд Галицької Республіки в його визвольних змаганнях до остаточної перемоги — не тільки морально, а й матеріальною грошевою допомогою.

На кінци віча народ відспівав грімко: »Ще невмерла Україна«, та »Не пора« і розійшов одушевлений домів.

По полудни, та по самім вічу народ складав на пожичку. Хоть сі роки тяжкі, народ щедро дає, та певно, що коли всі Українці стануть з помочію, тоді й наша батьківщина стане вільною.

В понеділок Вп. п. Карманський відвідав близьких наших Українців в оселі Іваї та школу Прп. СС. Служебниць. Не мав слів похвали на школу, в котрій побачив порядок, карність, та великий поступ в науці. В сій оселі Прп. ССестри участь доперва кілька місяців, а діти так гарно відповідали, так гарно співали.

В середу дня 15. с. м. Вп. п. Відпоручник відїхав в сторони Марешаль Маллет. Гарний, ширий прием Українців з Іваї не скоро затресь в серцю Вп. п. П. Карманського.

Горячка виборча в Бразилі еще не устала. Говорять що рядовий кандидат Др. А. Бернардез одержав много більше голосів, як його противник. Противники знова говорять, що п. Нільо Песанья одержав більше голосів. Ряд еще не звістив висліду виборів цілої Бразилії.

Порт Паранагви заміряють від-

ности укр. жіноцтва, реферат Дарі Старосольської,

6) Реферат Олени Шепаровичо-вої: Організація роботи на будуче.

22. грудня вечором:

Святочна академія в честь Ната-лії Кобринської з рефератами про її громадянську і письменницьку діяльність і відчитанням її творів. Референтка Константина Малицька і Ольга Коренець.

23. грудня.

7) Реферат Константини Малиць-кої: Жінка з виховання,

8) Реферат Катрі Гриновичевої: Жіноча преса і видавництва,

9) Внески і евентуалія,

10) Закриття З'їзду.

Вечором театральна вистава.

На З'їзд прибуло 390 делегаток з Галичини, Буковини, Волині і з жіночих організацій на еміграції. Між делегатками було присутні також селянки.

З'їзд відкрила Олена Січинська короткою промовою, відтак вибра-но почесну президію в склад якої входили: Ольга Кобилянська, Оле-на Галичанка, Софія Русова, Чер-няхівська і Олена Січинська, Збо-рами проводили: Константина Ма-лицька як голова, Ольга Ціпанов-ська і Софія Вольська-Мурська як

В Ірландії єще досі панує не спокій. Ірландія жадає цілковитої незалежності. Се наука для нас Українців Сх. Галичини.

В Індії панує революція. Жад-ні обіцянки з сторони Англії їх не вдоволяють.

Німці радять тепер над всяким улешенем фінансовим.

В Росії, та Україні всякі по-шести не устають. Крім сего пов-стання збільшаються.

Польща тепер клопочесь тим, щоб Сх. Галичині навіть і авто-номії не дати. Таки хоче панува-ти над Українцями, але чи єї вдасться?

Польська марка іде в долину великим кроком.

З Бразилії.

Відпоручник Галицького Уряду Вп. п. П. Карманський знаходить ся тепер в сторонах Марешал Маллет. Дня 19. с. м. малось збу-

струї плили з уст бесідника, а на-рід слухав одушевленням, та зі сльозами в очах.

Другу бесіду виголосив п. С. Шпалір. Говорив про біду наших земляків в рідному краєви, та щоб їх вирвати з ляцької неволі мусим прилучитись до національ-ної позички.

На кінці заохотив єще до луч-ности, до жертв для нашого У-ряду подякував в імени оселі Вп. п. Відпоручникови за прибутте Впр. о. Евстахий та відчитав слідуєчі резолюції:

I. Зібрані бразилійські Україн-ці оселі Іваї і околиці разом на вічу д. 12. марта 1922 р. од-нодушно протестують перед ці-лим світом проти польських вар-варські насильств над їхніми братами у Сх. Галичині, висло-влюють пошану усім борцям і героям, що в обороні національ-ного права пожертвували себе на жертівнику Вітчизни і клонять перед їхнім героїством голови.

II. Зібрані висловлюють призн-анне Урядови Галицької Репуб-лики за його дотеперішню діяль-ність, змиряючу до визволення рід-ної країни з лабет ненаситного

го противник. Противники знова говорять, що п. Нільо Песанни одержав більще голосів. Ряд єще не звістив висліду виборів цілої Бразилії.

Порт Паранагви заміряють від-будувати. Має ним зайнятись інженер Др. Оскар да Куня Корея.

В Бразилії годі жити без убій-ства. В многих місцевостях, як пишуть часописи познаходжено убитих людей.

Дня 5. с. м. розпочались наради конгресу федерального над буд-жетом, котрого не затвердив пре-зидент републики.

Міністер японський відвідував оселі своїх земляків.

~~~~~

М П И Н

 SANTA HELENA

— Агва Бранка —

(При дорозі П. Гросса — Гварапуава)

Посідає і меле спеціальними каменями пше-ницю, жито й кукурузу.

Властитель: Фридрих Могеїра

Українці! Сповніть ваш обовязок, скла-даючи позичку на визволення Рідного Краю!

Доборолась Україна до самого краю...

(Дальше).

Дальшим доказом є оселя Каразіню, яку він обібрав собі на свою садибу, а яка вже вчасі впала жертвою його дія-вольської роботи.

Люди, що замешкують кольонію Кара-зіню, були се давнійше люди повні св. віри. Коли перенеслись зі старої кольо-нії на шаки в Каразіню — у неділі й свята нераз і з великим трудом уча-щали на богослуження, які відбувались чи на кольонії 3-ій чи у Вера Гварані в хаті Гр. Жука, куда приходилось їм їхати і 25 кілометрів. Нині вони поклон-ники п. Куца, хоч недавно ще були при-ятелями о. Михайла Березюка.

Не много часу минуло, як я на за-прошенне сих людей в тій самій хаті, де нині мешкає і «научає» пан Куц, через два тижні давав дітям науку кате-хізму і щоденно відправляв Службу Бо-

жу; тоді майже всі мешканці Каразіня приступили враз з своїми дітьми до св. Тайн Сповіді і Причастія. А нині?... Нині ті самі люди заявляються одні впрост явними словами, інші мовчаннем на злобну мову перших, що їм церкви ні віри зовсім не треба, принайменше католицької.

Не хочу тут наводити імен, бо вірю, що сей шал минеться, що віра свята, яку вони виссали з грудей матерей своїх ще тліє і вони невдовзі спізнають свій нерозум та повернуть до багьківської хати.

Щоб зогидити св. віру п. Куц вико-ристовує кожду нагоду; оповідає людям різні анегдоти з життя свого і інших, або як то я йому раз чортом приснився. «Голодній кумі хліб все на умі». Імя диявола майже не сходить йому з уст, він ним любуєсь, вимаваючи його часто пе-ред людьми старшими і дітьми. Діти, як діти — що чують, бачать — тим і пе-реймаються, се і наслідують; були факти, що дитина прийшовши зі школи пана

Куца домів, питає матір ось як: «А яко-го там чорта варилисьте нині на обід?» Нехай лиш дальше повчить п. Куц у Каразіню а гарних овочів дочекаються батьки зі своїх діточок.

«Хто вітер сіє, той бурю збирає».

Фактом є також, що хлопці-вихованки п. Куца за його радою і приміром вдо-воляються «законною» жінкою на «слюб цивільний», нехтуючи тим самим закони не лиш католицькі, а взагалі Божі-Хри-стові. Фактом єсть, що п. Куц кинув (маскуючись, що буцім боронить україн-ської народної справи) щоб не прийшло до згоди в роз'єднаних церквах на 2-ім вісиналі і на 5-ій кольонії. Фактом є, що п. Куц устроював збори, (пр. на В. Гварані) на які привозив бідного стару-шка Захара, щоб той вже за нього па-плюжив віру католицьку, Церков, свяще-ників, св. Тайни; найлучше грань чужи-ми руками брати — не правда? Чи треба ще більше фактів? Я єсьм певний що короткий час принесе їх аж надто.

Що се за мораль і логіка у п. Куца

можна пізнати з сього, що він всю свою безвстидну, плюгаву плутанину про дів-чата оснував на тім підкладі, що о. П. кільком убогим вдовам, обтяженим дріб-ними дітьми, нераз стареньким, бездом-ним, роздали кілька штук ходобв. Се не було ніякою для місцевих людей тайною, а лиш «ідеальна» голова п. Куца инак-ше милосерного діла не вмів витовкува-ти, лиш по своему. Справді се логіка і мораль, если не азіята так диявола.

Що п. Куцови не подобалось се, що люди помагають працею в поли до удер-жання священика, се нас зовсім не дивує; йому не подобається і се, що нарід ві-руючий. Чи давні се часи, як п. Куц виводив людям теорії про походження чоловіка від малии? Щоб дійти своєї ціли, кинувся він на школи — діти, хочачи виховати молоде покоління без віри; бо, мовляв, як дитину навчать «Отче наш» мовити, так вже все пропало.

(Далі буде).

47)

Кривава книга

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ
1918/1919 РОКУ.

(Дальше).

15. В селі ТИСОВЕЦЬ (повіт Сколе) спалили польські війська нарочно без ніякої причини майже ціле село зараз після свого приходу, щоби, як казали, легше знайти дезертирів. В часі пожежі стріляли до людей, які втікали від вогню. Селянам згоріло тоді ціле майно так, що вони менкають тепер в підземних ямах і терплять голод. (Свілок М. ф.)

19. В селі ЧЕРНЯВА (повіт Мостиска). спалили польські улани 3 полку, дня 13. марта 1919, 12 сільських загород.

17. В селі ЧЕРЧЕ (повіт Рогатин), спалили польські жовнярі селянські господарства, а втікаючих дітей ловили і видали у вогонь живцем. Згоріло там 21 господарств. Втікаюче населення в бивали багнетами.

П. В чортківському повіті і в околицях СОЛОТВИНИ косили польські легіоністи нароком зелене збіжжя, жито й пшеницю, хоч мали подостатком трави й наші. Покошене збіжжя забирали для коней.

Ш. У ЛЬВОВІ забрали Поляки все майно, між иншим всі друкарські машини і 4 електричні мотори (Ставропільської друкарні); а таксамо зрабували друкарні, бібліотеку і архів О. О. Василяна в Жовкві і Крехові, книги з василянських бібліотек нищили та розкидали по болоті.

IV. На поодинокі українські місцевості (села) понакладали Поляки високі контрибуції і стягали під грозою спалення села. Робили це під різними позорами і ізза різних видуманих причин. Часто надавали вони цим контрибуціям назву державної примусової воєнної позички. І так між иншими наложили Поляки й стягнули контрибуції із отенх сіл:

Тустановичі 500.000 к., Горожанка 60.000 к., Завалів 17.000 к., Косів 15.000 к., Гаї вижні 30.000 к., Нагуєвичі 100.000 к., Дерезичі 50.000 к., Корпєць 20.000 к., Трускавець 100.000 к., Селів 50.000 к.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
Костя Одрецького
В АНТОНІО РЕБОУСАС — ПАРАНА.

Один з найбільших і найстарших склепів в цілім муніципію Іраті.

Продаю товари різнородні — яких справді хто забажає — фазенда; залізо; знаряди домашні, кухонні, і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

НАПИТКИ РІЗНОРОДНІ. — СКУПОВУЮ ГЕРВУ.

На складі: кава, цукор, усі споживчі товари. Капелюхи, стрільні артикули, окраси зі золота як: брошки, перстені, ланцюжки до годинників і т. д.

Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Konstantino Odreckyи.
Antonio Rebouças — Paraná.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане.

Маємо всякі матерії, капелюхи, убрания готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у инших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукти кольтоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а раді-би себе звільнити від війська повинні задалегіть виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекрементами удавайтесь до п. В. Лопатюка. Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

Др. Мирослав Шеліговський

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYVA
Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких инших оглядин крові в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА
у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерії, від найтанших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убрания, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи солом'яні, пилки до шита, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начиня кухонне, залізо, машини до шита, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки красві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до фабр. свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, цукор і мед.

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і инші му одутва хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольті Іраті.

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляшкочих, купую всякі провукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,
Guajuvira Paraná

ПЕРША І НАЙСТАРША ТОРГОВЛЯ В АНТОНІО ОЛІНТО

Теодора Шнира

посідає на складі все, що входить в т. з. Seccos e Molhados а іменно: різнородної якості полотна, фазенти і армариньос, хустки, коци, капелюхи, касеміри, готові убрания, начиня кухонні, рільничі знаряди, всілякі обува так для муцин як для женщин, різні річі з римарських і ковальських виробів. Має також все на складі найліпшої марки, муку, каву, цукор, сіль, перець, нафту, сірники і преріжна всячина.

Ріжні напитки, почавши від таной, але міцної мов оковита, горівки, а скінчивши на дорогих винах. — Купую все і продаю все. — Ціни як найдешевші. Українці з А. Олінто пам'ятайте на клич: „Свій до свого!“ Тому не оминайте свого котрий не раз з Вами ділив добре і але і не в однім помагав.

ALFREDO SCHUKER

col. Antonio Olynte,

Estação de Canicete

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІУ

купує насіне лену і конопель. як також прядиво льняне і конопельне. Одно кільо насіня є лену платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кільо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider
Portão Paraná

Або через посередництво і ригорія Гадри — Портон.

Поляки й стягнули кошти...

Тустановичі 500.000 к., Горожанка 60.000 к., Завалів 17.000 к., Косів 15.000 к., Гаї вижні 30.000 к., Нагуєвичі 100.000 к., Дерезичі 50.000 к., Корпець 20.000 к., Трускавець 100.000 к., Солець 50.000 к., Модрич 50.000 к., Лішня 200.000 к., Добрівляни 190.000 к., Дорожів 100.000 к., Опака, Брочниця, Бабина, Береги, Кільчичі і т. д.

У Польські війська, йдучи походом на українські землі, рабували і забирали рабівничим способом, деколи під позором реквізицій все майно українським селянам, купцям, промисловцям і інтелігенції, публичним інституціям, ба навіть українських полонних обдирали зі сорочки. Ані одно село українське Східної Галичини не стало вільне від цих реквізицій, за які Поляки досі нічого не платять. Забрано всім селянам збіжжя, худобу, дріб, товщі, набіл а навіть і одіж та обуву так, щ. сотки селян остало без кусника хліба та гинуть на голодовий тиф. В який спосіб відбувалися ці мнимі реквізиції, які властиво були звичайними рабунками, подаємо для приміру, що в Підпечарах (повіт Товмач), зареквірували польські жовнярі бідній влові Парані Зубалів, мимо її просьб і плачу послідну корову, а на її жадання виставити реквізиційний квіт, написали на картці паперу, яку їй вручили ось що: «оказиельце теґо квяту належу даць 7 копненць в д... , о іле бендзе натрентна. Ян Пендзівляс.» Взагалі польські війська реквіруючи, по найбільшій часті реквізиційних квітів не виставлювали. (Свідки Д., А. Б., Г., Ш., С. і т. д.) Треба зайти лише в перше-ліпше українське село Східної Галичини, щоби наочно перерезічитися про нужду.

(Далі буде.)

Назі, Українці оселі Прудентопільської!

Заким маєте гадку іти в процес, або до суду то вступіть, та порадьтеся п. В. Лопатюка, Веякі записи, розписи, реєстремента, щоби они були добрі, мусять бути добре зроблені. Зробити може найлучше, лиш свій чоловік. Тому ідіть, предложіть своєю українською мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре, і тай тано.

Dr. ROMULO CARDILLO

Clinica medica e cirurgica

Лічить недуги мушин і женщин так внутрішні як і зовнішні. Приймає недужих від 8—11 год. рано і від 2—5 по полудни.

Мешкає при улиці Dr. Vicente Machado.

машини до «фаворита», шнурівки, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завсїгди: хміль, олій до фр.б. свїчки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандькова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovycz

Prudentopolis Paraná

BEVAM AS CERVEJAS

da

CAIXA POSTAL 246.

TELEPHONE 454.

Atlantica Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Г'вассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Желжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

хліборобські. В разі потреби винаймає власна фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

Portão. Або через посередництво і ригорія Тадри — Портон.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завсїгди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начинє кухонне і прочі зняряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніальні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná.

Одинока українська фабрика цукорків ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішньої форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она істнує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішіть і голосіть до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“ advertisement with chain border, including text: НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ, ІВАНА КУЧМИ, Мазмо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начинє, кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі. ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ. Українці! Попирайте завсїгди лиш своїх! CASA „DNISTER“ de João Kutchma. Rua Vidisconde e Nacar — União da Victoria — Paraná. Печатня оо. Василян в Прудентополи